

Državna svetnica
Jasmina Opec Vöröš

Številka: 720-03-3/2024
Ljubljana, 9. 4. 2024

Gospod
Branko Tomažič
predsednik
Komisije za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Zadeva: Pobuda za seznanitev z razlogi kasnejših izplačil pri izplačevanju kmetijskih podpor glede na prejšnja leta

Na podlagi 66. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) predlagam, da se na dnevni red ene od sej Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: komisija) uvrsti točka dnevnega reda z naslovom »Seznanitev z razlogi kasnejših izplačil pri izplačevanju kmetijskih podpor glede na prejšnja leta«.

Obrazložitev:

Slovenski kmetje se soočajo s številnimi tveganji in z negotovostjo, ki jo povzročajo različni škodni dogodki, povezani z ekstremnimi vremenskimi pojavi, naravnimi nesrečami, boleznimi. Tveganja so povezana tudi z nestabilnim tržnim okoljem, katerega posledica so nepredvidljive in nihajoče cene ter negotova prodaja. Na razmere v kmetijstvu vplivajo tudi dogodki na globalni ravni, kot so vojne, krize, pomanjkanje materiala in surovin.

Kmetje so tako v zadnjem času utrpeli številne škodne dogodke, ki so pomenili izpad njihovega prihodka, sočasno pa so se povečale cene semen, gnojila in ostalih surovin veliko bolj, kot so se povečale prodajne cene kmetijskih pridelkov.

Za uresničevanje gospodarske, prostorske, ekološke in socialne vloge kmetijstva ter njegovega trajnostnega razvoja 2. člen Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOMK-2, 18/23 in 78/23) med cilji kmetijske politike v Republiki Sloveniji navaja med drugim stabilno pridelavo kakovostne, konkurenčne in varne hrane ter zagotavljanje prehranske varnosti in čim višjo stopnjo samooskrbe, ohranjanje poseljenosti in obdelanosti slovenskega podeželja ter zagotavljanje primerne dohodkovne ravni kmetijskim gospodarstvom. Za uresničevanje teh ciljev država sprejema in izvaja ukrepe kmetijske politike, kamor sodi tudi izplačevanje kmetijskih podpor.

Kmetijske podpore so izjemno pomemben ukrep kmetijske politike, saj kmetje s temi sredstvi kupijo semena, gnojila in sredstva za varstvo rastlin ter vse drugo, kar potrebujejo za kmetovanje. S temi plačili kmetje tudi poplačajo stare račune in druge obveznosti iz prejšnje sezone. Hkrati so ta izplačila pomemben del dohodka kmetij. Zlasti neposredna plačila so pomembna za pravočasen začetek pridelovalne sezone, zamiki plačil pa kmetom škodijo, vplivajo na razvoj kmetij in slabšajo socialni položaj kmetov.

Da bi ukrepi kmetijske politike resnično dosegli svoj namen, je pomembno, da so izvedeni v pravem času in da njihova prepozna realizacija ne poslabša situacije, ki naj bi jo prvotno ti ukrepi urejali.

V preteklosti so kmetje prejeli OMD-plačila za tekoče leto v zadnjih dveh mesecih leta, torej novembra in decembra. Nato so januarja (naslednjega leta) prejeli 80 % predplačil za neposredna plačila za minulo leto, preostanek teh pa jim je bil izplačan februarja in marca. Aprila so dobili izplačilo podpor za ukrepa dobrobit živali in ekološko kmetijstvo, maja pa KOPOP-plačila.

V nasprotju s preteklo prakso pa poteka izplačevanje kmetijskih podpor za leto 2023 z zamikom, kar številnim kmetom povzroča socialno stisko, težave pri nabavi materiala in surovin za kmetijsko dejavnost, številni so morali najemati tudi kredite.

Na podlagi navedenega predlagam, da se Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano čim prej seznaní z navedeno aktualno problematiko. Predlagam, da se na sejo povabi predstavnike Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Sindikata kmetov Slovenije.

Državna svetnica
Jasmina Opec Vöröš, l.r.